

SETMANARI IL·L·STRAT DE LITERATURA NOVAS Y FINUNGIS
 Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya

SURT LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIO:
 En Barcelona. Ptas. 2 trimestre.
 Fora ciutat. . » 2 »
 Extranjer y
 Ultramar. . » 10 l' any.

Director: D. JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
 Carrer de las Cabras, 13, según.
 Bussó à la escala.

PREUS DE CADA NÚMERO:
 Número corrent. . . . 0'10 Ptas.
 » atrassat. . . . 0'15 »
 » » pera
 los no suscrits. . . . 0'20 »

NOSTRES ARTISTAS

TEATRO CATALÀ

Désitjosos de que honrin nostra primera plana los retratos dels principals artistes que ab son talent han impulsat fins à l' elevat lloch que avuy ocupa nostre teatro, estampém avuy lo de D.ª Carlota de Mena, la distingida actriu tan apreciada del públich d' aquesta ciutat que l' ha aplaudit en centenars d' obras.

Donya Carlota de Mena pertany à la clase dels bons artistes escénichs, aixó es: dels que senten y s' encarnan en tots los papers que se 'ls confia. Aquesta notable condició unida à una elegant figura, assidu estudi y dicció perfecta l' han fet esser sempre una de las artistes predilectes dels aficionsats al teatro.

Prova de las moltes simpatias que 's te guanyadas, son las continuas ovacions que rebé en la funció celebrada dimecres últim ab motiu de son benefici en lo Teatro Granvia, lloch ahont actúa en la present temporada.

Nostre públich coneix sas innumerables creacions, destacantse en lo repertori català *La teta gallinaire, La vida, Ferrer de tall, Gala Placidia, Lo combat de Trafalgar, Lo fill del rey, Calena de ferro, L' ànima morta, No es tan fero...*, *En pólcora, La Boja, Nora, Maria Rosa, La Sirena, Angela la florista, La taberna* y moltes mes.—X. P.

CARLOTA DE MENA

LA GRAN REFORMA.—Comedia en un acte, [prosa, original de don J. Burgas (Mayet). Estrenada en la tarde del 4 en la Societat Roger de Flor.

Acció interessant y moguda, abundancia de acudits en lo diàlech, avaloran aquesta obreta, perjudicantla un tant los tipos de notari y secretari per resultar bastant falsos. Lo públich rigué y aplaudi diferentas vegadas. La execució, en la que sols hi intervenen homes, sigué regular.

LA TABERNA DEL ANTON.—Comedia en un acte, vers, Estrenada lo dia 3 del corrent à Badalona.

No 'ns ha sigut possible sapiguer lo nom del autor d' aquesta comedia.

Deu tenirse en compte que aquesta es la primera obra que son jove autor dona al teatro com aixís ho denota la falta de práctica en lo modo de condir las escenas especialment las del final. En cambi algunas d' ellas y especialment la trama demostren disposició pera l' art dramàtich. La execució sigué cuydada essent aplaudida y demanat l' autor ab insistencia.

J. X.

AVIS

Tots los senyors que vulguin la comedia *La mosca al nas* encuadernada, poden desde avuy passar á verificar lo cambi en nostra Administració: Cabras, 13, 2.^{on}, 1.ª Entregant tots los folletins, (en bon estat), y la cantidad de quinze céntims de pesseta, rebrán al acte, l' exemplar de *La mosca al nas*, encuadernat ab sas corresponents cubertas.

Las cubertas soltas valen cinch céntims.

ESTISORADA

—Aquí entre nosaltres, no 't sembla que 'n Conrado per ferse seva la Lluisa, li deu haver costat molt...
 —¡Ca! Un vestit de fail... y ab prou feynas...

LAS VETLLAS DE CA 'N TIT

(RECORT D' OLOT.)

Es lo Tit un home d' uns 45 anys, de bona mida, colrat de cara pe 'l rescalf de la fornai, puig clavetayre d' ofici, sa taleya es lo martell y son apoye l' enclusa, sino que d' ensá qu' es fan claus de ferrá ab máquina, la feyna ha vingut á menos, y... ¡que ha de fer un home! *inquiencarse*.

Aixó es lo que féu en Tit anys há, plantant devant per devant de la claveteria, una mica de botiga hont pots entrarhi lo mateix que á comprar tres onsas de fideus, que á ferhi un *cinch* d' ayguardent ó mistela.

Lo jovent d' Olot bé prou que ho sab que á ca 'n Tit may hi manca á l' hivern un bon foch, borregos, vi blanch y una criadeta mes lleugera qu' aucell de bosch que 's gira riallera quan sent cridar:—*Sibina*.

L' hora de la feynada es tocadas que son vuyt horas: fins á las onze los días laborables y fins mitja nit las festas y vigílias.

Entre dia no hi manca del tot concurrència, no, sobre tot á l' hivern. En aquets días que 'l sol viatja d' incógnit, lo cel mostras de color de plom tot destriant borrallons de neu que acaban per emblanquinar teuladas y carrers, en aquets días es cuan á ca 'n Tit may se

troban de menos mitja dotzena de *guerreros* aixuplantse en lo foch, en tant, que, si no l' un l' altre, al só d' una guitarra ab la *prima* trencada y 'l *bordó* destremptat, enjega unas copletas aragonesas, que, per molt que feu orelles may ensopegaréu á entendre tres parvulas de rengló.

Un porró de vi y uns pitillos enfaixats... de 10 céntims paquet, es tot lo gasto d' aquells homes esclaus d' una rigurosa disciplina que sols s' olvida cantant coplas cada hú de sa terra; puig en ellas, si no hi vá la deguda armonia, hi vá un cor qu' anyora la terra natal, lo pais que guarda uns pares, uns germans y una estimada, recorts tots ells grabats ab lo cicell de la desventura en lo mes fondo de l' ánima.

¡A cada trago una copla, á cada copla un recort!

Grata que grata la guitarra, pica que pica un pandero ab cintas y picarols, marxant uns y entrantne d' altres, arriavan las vuyt del vespre, hora en que no queda ni farúm de soldadesca, que la *retreta* es tocada, y son só no admet escusas.

En aquest punt es quan comensan las vetllas de ca 'n Tit omplintse de gom á gom la botiga de jovenalla feynadora, alegre, inquietos, baladrera y ab certa malicia cándida propia de l' edat en que tot just llambrega sota 'l nas borradura de bigoti.

—¡Ja se 's arribada la tamborinada!—exclama 'l bon Tit veyentne entrar quatre de guapos calats ab escllops plens de neu enfangada.

—¡Sibina!—baladra 'l Xich de la Quicoya—pórtam un 5 del que pica.

—Jo de la dolsa.

—Donchs jo un *petit* (1) de mistela.

—Que cuitis.

—Que corris.

—*Voy, voy*—diu la Sbaina donantse llestesa.

—¡Sibinetaaa!...—cria l' Hereu del Pont, tot entrant y com si arriés un matxo—no te 'ls creguis á n' aquets, son baligas-balagas.

—Diferent de tu que ments mes que parlas, *tuxó* (2).

—¡A qui dius *tuxó*, anguila de regarot!

—¡Jo anguila! ¿Y donchs que 'ns deixém per la Cristina?

—¡Quina Cristinal

—¡a de 'n Pellarols.

—Vaya, vaya, deixemho corre—diuhen los demás—jarranquém un *truch*!

—¡Cál mes val aixecarne una. Vinga la guitarra.

—Si, si.

Y aquí teniu com la mateixa eyna que poch há s' exclamava en aragonés, are grinyola un
 Tu eras la *fort*.

ó be un

Sal *ñiña harmosa*

llus de mis *ocos*,

capás de desglassar la neu dels carrers.

Oir lo cant, y posars' en Tit á ferhi coro, tot es una mateixa cosa.

—Ansia, minyons, que jo us ajudo.—Y obrint las válvulas de sa gargamella enjega uns quents *punts* de *baix*, que, fins lo quinqué qu' enllumena 'l cuadro porta 'l compás ab sas pamoellugas.

Prenenthi part en Tit, ja se sab, las cansons un' ab l' altre s' entrellassan de tal manera, que, á no recordars' que l' alcalde mana que las botigas sigan tençadas á 11 horas, arribaría la claror de dia atabalant als aucells que en gabias penjadas per sostre y parets enbonicoyan lo menjador.

¡Los aucells! Veus aquí la taleya de 'n Tit. Una cadernera, un gafarró, un pinsá, una merla, ó cualsevol altre volátil, es lo goig entre 'ls goigs que pot tindre 'n Tit per rich que fós; l' afició de cantar li vé dels aucells, ó 'ls aucells li venen del cant. ¿Ell deixar corre

(1) Petricó.

(2) Porch gras.

una vetllada sens parlar d' aucellets y cançons? ¡Cál aixó seria matarlo.

Per poch que pugua ficar veu en la conversació, la de-
canta en vers l' aucellada

—¡Quín fret que fá!—exclama un concurrent fre-
gantse las mans ab l' escalfor del foch.

—¡Ja ho pots dir!—salta 'n Tit,—lo pobret aucell
que aquesta nit no tinga prou esma per encauharse en
paller ó graner de Masia, no veurá pas lluhir lo sol de
demá.

—Avuy passant per la vora del Fluviá vora del Moli
de dalt—diu un' altre— só sentit fressa prop la marja-
da, que, de bó de bó 'm só esfereit.

—Alguna serpota—respón un company.

—¡Cál!—diu en Tit— ¿Sabs qu' era aixó? Una cardina

ó pinsá que cercava cau entre 'l brancatje y á sota-vent.
Y sempre aixís: arréu fá sortir l' aucellada sia per'
hont sia: per xò las vetllas de ca 'n Tit, jo, actor mut
en ellas, vaig classificarlas d' armoniosas, puig encare
qu' allí 's discuteixi á crit pelat, totas s' enclounen de
cants... mes ó menos destrempats.

La jovenalla qu' allí hi concorra, ab sa rusticidès,
atabalament y descompo-tura propia del ser qu' ignora
encar (per sa joventut, com ja he dit avans,) las amar-
guras de la vida, las falsias de la societat que sab con-
feccionar frasses dolsas y que al girar l' esquena fá es-
carni de la má que poch avans ha tocat ab goig, la
aytal jovenalla, repeteixo, ha sigut per l' espay de tres
mesos lo plér de mon cor, puig contemplant son es-
bargiment, borrava de ma pensa y mon ánima malalta,
lo neguit del fill de ciutat que vá passant la vida entre
mitj de l' eterna mascarada.

Diuen que 'l temps tot ho esborra: conforme, pero
molt temps ha de passar perque se m' esberri 'l recort
de las vetllas de ca 'n Tit.

LLUIS MILLÀ.

L' ESCÉPTICH (1)

Desenganyat del mon, malalt y pobre,
no 's mou de la cadira.
Pero, com ell mateix, ningú l' ha entesa
la seva malaltia.

Y es perque l' ha estudiat. Perque l' origen
l' ha llegit en un llibre;
un llibre sempre obert, d' autor anónim:
lo llibre de la Vida.

Aquest es lo seu mal. Tots los estudis
que 'l seu cervell domina
l' han portat al estat en que are 's troba
fins que d' ells s' ha fet víctima.

Li bullen dintre 'l cap junt ab la ciencia,
las amistats fingidas,
los desenganys perduts, amors que passen
y duran un sol dia,

relligions que s' odian y 's detestan,
suntuositats ficticias,
sentencias que la enveja te dictadas,
convencionals mentidas...

Y al veure que aquets mals no 'ls poden batrer
ni 'ls rudiments de Fisica,
ni la Historia, ni 'l llibre més perfecte,
ni la sagrada Biblia,

's queda pensatiu. Quan al poch rato,
la soletat l' anima

y al trobarse, del mon, lluny del bullici
fins gosa en sa desditxa.

Y recorda 'l bons temps que ja olvidava;
qu' encara que ennegrida,
passá estimant la dolsa primavera
de sa existencia inicua.

Y li sembla admirar de aquella imatge
la exacta fesomia,
ab sos ulls blaus... son cabell d' or... sos llavis
qu' eternament somriuhen.

Y besantla febrós per fi desperta
del éxtasis terrible:
—Segú qu' es somni, (exclama) Haig d' esbargirme.
No vull més pesadillas.—

Obra l' balcó. S' adón que 'ls camps fioreixen
y ab lo cel blau 's fixa
ab tan dalit, que sembla que sondeji
l' infinit ab la vista.

Llavors, per un moment, sembla que digui:

—Si, té un algo la vida.—

Y se sent abrumat ab tan de somni
y tanta poesia.

J. BURGAS.

SORPRESA

—Mira, no mes te 'n fas vuit pessetas.

—¿Ah?... ¿Si?... Deu n' hi dó. (¡Jo que 'm pensava que
m' havia convidat!)

CLEMENTINA

(DEL FRANCÉS.)

Lo criat introduhí un nome vestit rigurosament de
dol, dintre 'l despaig del advocat. Aquest, assentat á
sor bufet, entre grans pilas de papers, prengué un aire
de gravetat estudiosament combinat. Designá una cadira
al client, qui, tot seguit, sens esperar l' acostumat, «ab
que puch servirlo», exposá, ab veu clara y segura, l'
objecte de sa visita:

»Vosté, senyor advocat, coneixerá segurament l'
assumpto de la criada Clementina, aquesta infelís vella
que matá de una ganivetada á sa mestressa... Jo soch
Lafourcade, lo marit de la víctima, y vinch á suplicarli
se digni davant dels tribunals encarregarse de la defen-
sa de Clementina.»

(1) Del llibre inèdit *Ad Libitum*.

L' advocat feu un mohiment: pero l' home nó se n' adoná y seguí sa explicació:

»Clementina entrá al meu servey quatre anys avants del meu casament. Un parent de provincias, á casa del qu' ella estigué trenta anys, me la recomaná en son testament. Aquesta dona me posá desseguida una afecció que m' agradá y una sollicitut que 'm semblá admirable. La pobre tenia un fill de la meva edat,—que segons tinch entés, tirá pel mal camí—y ella m' en parlava sovint: «Es alt com vosté, deya, es simpátich com vosté. Ah! senyor semblan germans!» Y, en efecte, he sapigut després que, ab l' orgull de sa admiració anava dibent per tot arreu que m' havia vist neixer. Los vehins fins m' anomenavan, de manera carinyosa, lo «noy de Clementina». Sa passió, es precis consignarho traspassava no obstant de aquella complassencia en que una bona mare se deixa portar per son fill: en efecte. Clementina, que tenia allavors mes de cinquanta anys, qu' era lletja, magre y arrugada, que, molt jove, sigué abandonada pel seu marit y que havia viscut vint anys cèlibe y privada de tot plaher, tota sa conversa se transformá en un teixit d' imatjes sentimentals y no pensava mes que en cosas del amor—no per ella,—la pobre dona, no 's feya pas il·lusions sobre sa edat y sos atractius, aquest sentiment era pels altres. Lo qu' ella esperimentava pera las mevas atencions se traduhí de una manera bastant singular: se imaginava que totas las donas tenian d' énamorarse de mi, que no se 'ls podia perdonar que se 'm resistissin y menos eucare que 'm trahissin. Adorava á las que sabia que tenian algun ascendent en lo meu cor; detestava las que 's creya que 'm desayravan; y animava á que 's deixessin volguer las que suposava jo pretendrer y que molts cops ni m' hi havia fixat!

»Se torná tafanera, pera mi sol, entenguis be. Un dia, vaig indicar davant d' ella que la filla del porter era molt bonica, y, algún temps després, Clementina me digué ab veu conmosa é insinuant: «Viu en aquesta casa una joveneta qu' es mort d' amor per vosté». No sé pas si la joveneta se moria d' amor per mi, pero, á l' endemá cenatí, Clementina, radiant d' alegría, entrá al meu cuarto portant dos xocolatas en lloch d' un. La pobre s' ho creya ja cosa feta y comensava á ensajarse.

»Igual que moltas vegadas vaig volguerhi fer brome:ta: Sembla que hos agradan molt las cosas amorosas, pobre Clementina? Vaig notarhi una llágrima als ulls: «Senyor, vosté es molt compassiu y molt bo» exclamá ella ingenuament. Li confesso que tanta admiració m' enorgullia l' amor propi. «Quina llástima, diantrel! vaig dirli rient, que no tingueu vint anys, Clementina.» Vaig véurerla tremolar d' emoció. «De debó, digué, si tingúes vint anys, vosté m' hauria volgut?»—«Y per qué no, Clementina? De joveneta debiau esser molt guapa.»

La creu de terme.

Un home del porvenir.

—«Oh! senyor, no puch dir que fos molt guapa, pero si que feya bastant goig!»

»Cuan vaig casarme, vaig conservar com era natural á Clementina aprop meu. Recordo, que 'l dia del casament, semblava mitj tonta. Plorava y reya tot á l' hora. Com que jo estimava molt á ma esposa y aquesta per sa part presentava lo mateix aspecte, sigué aixó nou motiu pera que Clementina estés sempre de bon humor. Se posá á las ordes de la Sra. Lafourcade y li demostrá respecte y sumissió igual al que á mi m' havia portat sempre. La idea de que m' havia vist neixer se li aferá á sa imaginació: acabá per creurers que aixís havia sigut, y ho esplicá á la meva esposa, ab la convicció de una mare verdadera.

»Passaren dos anys... De promte, lo carácter de Clementina se agrió. Perdé son humor, sa alegría y son franch enrahonar. Cambiá d' actitud ab la meva senyora, y conservantse correcte, deixá de donarli aquellas provas d' afecció que trovavam pesadas, pero que tenian molt de afalagadoras. Se torná reservada, renunciá á las tafaneries, qu' eran son fort, y se confiná á la cuyna. Vaig preguntar á ma esposa: «Sabs que pot tenir Clementina?» Arronsá las espatllas y respongué: «Estranyesas de vella, sens dubte ha decaigut molt en poch temps». Vaig sorprendre alguna vegada la mirada de Clementina que 's fixava ab certa duresa enutjosa al rostre de la Sra. Lafourcade: vaig topar altres vegadas que 'm contemplava á mi ab un aire de compassió dolorosa, ab marcada melancolía. Vaig empéndrerla un dia dintre 'l meu cuarto: «Escoltéu, Clementina, vaig dirli, que es lo que teniu? esteu cambiada. Es que no estéu be aquí?» Va arrencar en un plor y no vaig obtenir cap resposta. Vaig pendre 'l partit de no fer ja mes cas de las raras de la pobre vella.

»La premsa l' haurá posat al corrent del restó del fet, del drama qu' ensangrentá ma casa. Fa vuit dias, estant ausent de Paris per causas del negoci, vaig esser demanat pe 'l telegrama, telegrama que m' anunciava la mort de la meva dona, morta de una ganivetada—á la nit, al moment en que 's preparava pera sortir—per la vella Clementina. Crim sens igual, quinas causas m' han salvat de tot y que jo las atribueixo á una pérdua de serenitat.»

Hi hagué un moment de silenci. Lo Sr. Lafourcade, estava un xich nerviós, havia agafat de la taula un tallapaper, que feya jugar entre 'ls dits. L' advocat durant

un instan fixá en ell sa penetrant mirada y pronunciá aquestes paraulas:

«Las causas del crim! Las coneix á l' actualitat?..»

Lo Sr. Lafourcade juntá l's seyas, semblá vacilar, y digué á l' últim, ab sencillés:

«La gelosia, senyor. La senyora Lafourcade m' er-ganyava miserablement...»

MARCEL L' HEUREUX —Per la Tr. J. XIMENO.

ESPARRAGUERA.—Diumenge 25 del passat se posá en escena en lo teatro de la «Societat Sempreviva» la tragedia *Las esposallas de la morta* y la comedia *A la lluna de Valencia* ab regular execució haventse distingit l' aplicat aficionat Sr. Francisco Casas.—F. B.

TARRASSA.—Diumenge 25 del passat la companyia d' aficionats del «Ateneo» representaren lo drama de D. Joseph Roca y Roca *Lo Bordet*.

Execució, esmerada y bona.

S' hi distingiren la Sra. Corretger y los Srs. To, Martí, Badiella, Rius, Montserrat, Comas, Cabeza, Armengol y Ubach. Acabá ab una sarsuela que feu riurer molt á la concurrencia que se n' aná plenament satisfeta del local.—Ll.

ARENYS DE MAR.—«Ateneo.» — Diumenge últim posaren en escena en dita societat una preciosa comedia castellana que obtingué bon desempenyo, per part dels Srs. Xena (Carlos), Farrarons y de la simpática actriu Srta. Planas, qu' es feu mereixadora dels aplausos que la numerosa concurrencia li tributá durant la representació de tots tres actes.

Per fi de festa representaren las produccions catalanas *Un cop de telas* y *Cosas del oncle*: en la primera se hi distingiren d' una manera notable la dita senyoreta Planas y 'ls Sr. Bordas, que foren sumament aplaudits, en l' última se hi notá falta de conjunt, degut potser, per no estar suficient ensejada.—P.

BLANES.—Diumenge 25 del passat Febrer se posá

en escena en lo teatro «Recreo», tarde y nit, lo drama sacro *La Passió*.

La concurrencia escassa.

En lo teatro del «Primer Cassino de Blanes» se celebrá la mateixa nit, una vetllada literari-dramátich-musical, en la que hi prengueren part, tocant pessas á piano las Srtas. Penço y Bosch, y llegint poesias la nena Cortils y la Srta. Fontseré (Elisa.) Se llegiren trevalls de Ribas (J.), Guimerá, Coitils y Apéles Mes-tres que foren sumament aplaudits. La part dramática se componia de las comejias *La malvastia de Sitges* y *A cop de vista*.

Felicitém á las simpáticas senyoretas é inteligents senyors que donaren á ditas obras tant excelent interpretació.

La festa era á benefici dels pobres.

Lo jove Valentí al final doná las gracias á la concurrencia per la bona obra que acabavan de realisar.

J. A. B.

REUS.—Actúa en lo teatro «Fortuny» la companyia cómic-lirica de D. Joseph Gil. Entre gran número de sarsuelas s' han posat ab molt bon desempenyo las valencianas *Un liberal de bon cor* y *Un gallet de Favereta*.—Ll.

SANT MARTÍ DE PROVENSALS.—Demá diumenge en lo «Cassino Provensalense» se posará en escena lo drama *D. Joan de Serrallonga*. La direcció estaré á cárrech dels Srs. Santjenis y Elias.—B.

SABADELL.—Diumenge al vespre en l' «Ateneo Sabadellés» se posá en escena la pessa *Aucells de Jordi*.

F.

SITGES.—L' últim diumenge del passat Febrer en la Societat «El Retiro» se representá lo drama *Un jefe de la Coronela*. Lo desempenyo sigué bo. Las obras escullidas, pera diumenge últim, foren *La teia gallinaire*, *Lo noy de las camas tortas* y *Las tres alegrias*.—X.

TARRAGONA.—Diumenge passat en la Societat «Lo Renaixement» se representá *Un jefe de la Coronela* quin desempenyo fou molt aplaudit.—F.

MATARÓ.—L' últim diumenge de Febrer, per la tarde en lo teatro «Tivoli» obtingueren bona execució las comedias en un acte *A la prevenció* y *Parada y fonda*: igualment l' obtingué lo drama *Un jefe de la Coronela* en la mateixa tarde en l' Ateneo.—J. del C.

FLAQUESAS HUMANAS

MARINERESCA

En eix redors la barraca
ab nansas y volantins,
ab xarxas, ab salabrets
y ab fitoras pels dufins;
en lo sorral una barca
pintada de blau mari,
á l' orla, ab lletras ben grossas
un nom de dona ¿sabs quin?
¡Beneyta! ¿per qué enrajolas?
Rosa. ¡Que n' es de bonich!
Y rems, y velas, y entenas,
y un hortet voreta 'ls pins
entre quinas capsaladas
tans aucells hi fan lo niu,
isi plegadets hi visquéssim
que 'n seria de felis!

JOSEPH CORTILS Y VIETA.

—¡Pobre home! Pensá que si munta es sols per darli un gust á ella.

CARTA DE MADRID

Post nubila Fœbus, diria aquell famós don Hermógenes, si després d' un descalabro en lo Corral de la Cruz, son protegit, don Eleuterio Crispin de Andorra hagués obtingut una victòria en lo corral del Principe, ab son may ben pondrat y estupendo drama, intitulat *El gran cerco de Viena* y els *Chorizos* haguessen reventat á los Polacos.

Igual llatinada se 'm ocorreix á mi, al poder cantar lo triomf obtingut en nostre clàssich teatro ab un drama en quatre actes y en vers original de Francisco Coppée y arreglat al espanyol per Fernandez Shaw.

Aquest jove, poeta lirich, tant conegut y estimat en los circols literaris d' aquesta capital, ha trepitjat per primera vegada las taulas del «Español» ab la traducció de *Severo Torelli*, qu' es lo nom del drama estrenat.

Y no seré jo aquesta vegada qu' 's planyi de que una obra del repertori francès s' hagi espanyolizat y vinga á ocupar un lloch en lo repertori de obras dramáticas indígenas.

Severo Torelli es un drama històrich dels que are l' han pegada en dirne arqueolòjichs, com si fossen objectes de casa d' un anticuari.

L' acció 's desenrotlla en aquella llegendaria ciutat italiana besada per lo riu Arno, que s' anomena Pisa y la època es en la Edat-Mitja.

Aquell país, en la ocasió de que 's tracta, sembla que 's trobava poch més ó menos com se troba avuy dia Espanya. Existia un Gamazo que jo no sé si com aquest, ab la dèria de nivellar los presupuestos del Estat, tenia al país agobiat á tributs de tal manera, que ja 'l poble contribuient, no podia ab carga tant pesada. Aquest antich Gamazo, era un tal Spinola, governant absolut, déspota y sanguinari en tal estrém, qu' el butxi tenia tasca diària.

Severo Torelli, jove de la noblesa de Pisa, per venjar un agravi que aquell tirá havia fet á son pare, condemnantlo á mort perque possehia una esposa d' una bellesa rara, jurá devant de Deu matar al mónstruo y lliurar al poble de sa tirania, pero al declarar á sos pares son propòsit, sa mare s' oposá vivament á tal venjansa, per motius qu' ella sola sabia, motius tant graves, com lo de que Spinola era 'l veritable autor de la vida de *Torelli*. Aquest, al saber la nova de sa bastardia, prè d' horribles sofriments y vacilacions y devant l' alternativa d' esser perjür ó parricida, optá per fi per cumplir son solemne jurament de matar al déspota de Pisa, y realisá son plan, anant á esperar á Spinola en una capella reservada, ahont diàriament aquest oraba tancat y solitari demanant á Deu misericordia y perdó, per sos crims cotidians.

Alli lluytant cara á cara, li diu que va á matarlo devant d' aquell altar y devant d' aquell Deu qu' es testimoni de sas crueltats. Y en lo moment d' abalansarse per clavarli lo punyal, la mare de *Torelli* que també secretament havia penetrat en aquell santuari, se tira sobre Spinola y li atravesa 'l cor avans que son fill cometés un parricidi.

Lo déspota expira sobre las gradas del altar y la obra fineix ab una doble catástrofe, puig la matadora del tirá, 's fereix ab la mateixa daga homicida, cayent exánime en brassos de son fill.

D' aquesta manera queda resolt aquest sangrent conflicte dramátich.

Aquesta es la sintèssis del drama. Lo primer acte, dedicat tot ell á exposició, es lo més plé de la obra y son efecte final en la Plassa del Duomo y al peu del temple, quan lo jove *Torelli* junt ab quatre cavallers conspiradors, demana al monjo que porta la sagrada forma, qu' els deixi jurar á Deu la mort del opresor y la llibertat del país, es d' un efecte meravellós. Tots los incidents del drama son oportuns y desenrotllats ab un acert majistral.

Lo drama está escrit en vers y si s' ha dit que hi havia poesía sense versos y versos sense poesia, aquí moltas escenas son per ellas solas un poema y son delectable conjunt es tot real y tot afalagador.

Lo caràcter de *Severo* es d' una virilitat que necessita un actor de la talla del gran Romea y los personatjes secundaris, son tots humans y plens de caràcter y de sabor d' època.

Plaume poder cantar aquesta victòria escènica y que las campanas del temple espanyol de Talía, toquin á gloria després de tants tochs funerals com per desgracia ha tingut de tocar. No 'm queda en aquesta ocasió aitre cosa que planyer sinó que l' original de *Severo Torelli* siga exòtich, però está tant llejitimat á Espanya, que sembla no quedarli res de son estrany origen, puig sas ricas vestiduras, vessan aquell espanyolisme net ab que Fernandez Shaw sab engalanar sas poesias com á poeta de la mellor nissaga, com á lletrat de primera fila y com á pensador original y fecund.

La execució, com se deixa comprendre, no pot estar á la altura de la obra malgrat l' exquisit zel de tota la companyia. L' actor que més brilla, es lo Sr Bueno, que en algunas escenas está veritablement inspirat. La nova decoració del primer acte representant la vista general de la ciutat de Pisa es obra dels pintors escenógrafos Busato y Amalio y mereix ab justicia los aplaudiments qu' el públich los tributa cada nit. *Severo Torelli* traspasarà las fronteras de Castilla, perque es una joia valiosa, que entra á engrossar lo rich caudal de nostras bonas obras dramáticas.

A. B.

LAS VISITAS

—Hi ha lo Sr. Benvingut.
—Així reventés...
—Quinas horas de venir, l' ase.

—Dispensarán si molesto...
—Vol callar...
—No sab l' alegría que 'ns dona.

CAMÍ DEL BOSCH

LA BARANA PINTADA

Al meu davant te miro
y eix goig no 'm pren ningú;
y 'l dols oreig respiro
que al caminar mous tú.

Lo sol d' estiu 'te besa,
trahint lo teu amor;
per só creyente ofesa
t' omplenas de rojor.

No tingas cap temensa
del sol, ni menys recels;
ni á tu 't fá cap ofensa
ni á mi 'm desperta cels.

Corrém, corrém, ¡oh dona!
Passant eix camí tosch
depressa, més estona
seurém dintre del bosch.

Corrém ma bella amiga,
plau véuret respirar ..
Quant més es la fatiga
més dols es repòsar.

La sombra regalada
de los roures mes vells;
la brisa embalsamada;
lo cant de los aucells.

Dels fatxs la corpulencia;
de l' aygua la remor,
nos donarán la essencia
del verdader amor.

Tindrém en esta sombra,
del vincladis palau,
per terra, verda alfombra;
per sostre, lo cel blau.

Al bosch, que aquest i via
son terme tindrà allí,
la nostra fantasía
transformará en jardí.

Jardí sens fl, ma hermosa,
hont tu, ab tendra ilusió,
serás l' única rosa,
jo l' únich papalló.

SIMON ALSINA Y CLÓS.

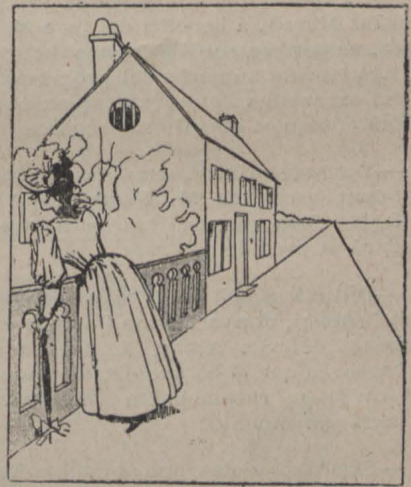
—Aixó se remata.

—Cap á dinar falta gent.

—¿Un lletrero? que deu dir.

—¡Reina Santíssima, com m' hauré posat!

TEATROS LOCALES

En lo teatro Principal continua sa brillant companyia lo genial artista No velli. Entre las molt variadas obras que últimament ha posat en escena, *Mar y Cel* ha sigut una d' ellas, admirablament interpretat com sols haviam vist en l' altre temporada que l' estrená.

Al Romea s' anuncian las últimas representacions de la comedia de gran éxit *¡Tenorios!*

Eldorado continúa ab l' éxit de *La casa de baños*. Dimars s' estrená la sarsuela *El traje misterioso*, qu' es una obreta digna de figurar entre las

millors del repertori. Lo libre inspirat en cuento popular está ben escrit y la música es bonica y elevada. La execució resultá sols regular y perjudicada per la precipitada dició de la ser.yoreta Piro.

La tragedia sacra *Jesús de Nazareth* fá que desfilí tot Barcelona per lo teatro Novetats. Anys há que no s' havian vist á diari los plens com ara succeheix en lo espa-

yó teatro. Lo que 'ns plau de debó, per haverho motivat una obra catalana y redundat en benefici de una empresa mereixedora de tai sort.

L' estreno de *La de San Quintin*, última obra de Perez Galdós, portá dimecres passat un públich numerosíssim al teatro Granvia. De nostres lectors era conegut lo ressó del éxit de aquesta obra al estrenarse á Madrid, ja per la prensa local ó per la carta que publicarem de nostre distingit corre.ponsal. Avuy sols nos toca anyadir que en lo dia del estreno á Barcelona, l' obra sigué escoltada ab gust y aplaudida en los passatges més importants, pero no 's rebé ab lo deliri ó entussiasme de que 'ns doná compte la prensa madrilenya, al verificarse en aquella vila —LABRUGERA.

ONSÉ PETIT CONCURS

COMPOSICIONS REBUDAS

- 1, Mico.—2, ¡No me l' esperava!—3, Mico ó mona.—4, ¡Y quina mona!—5, ¡Resultá mico!—6, La millor de totas.—7, Avaricia.—8, Mona ó mico. (*Prou que hi pensavan los nens de D. Ramon...*)—9, ¡No era d' ous!—10, ¡Ditxasa mona!—11, ¡Quin goig es lo ser padri!—si no fos aquesta mona!—12, Bona... mona!—13, ¡L' última!—14, Una xirinola.

Queda tancada l' admissió. En lo número vinent se fará públich lo fallo.

NOVAS

Ab lo folletí d' avuy acaba la publicació de la comedia *La mosca al nas*. Pera vencer l' espay de blanchs que 'n aquest folletí quedavan, hi hem inclouhit la preciosa composició original del mateix autor D. Frederich Soler *Los companys de Sertori*, segurs que á nostres lectors los complaurá tenir recullida tan bella composició.

En lo número vinent comensará la bonica comedia en un acte *La firma de 'n Rocellat*, de D. Conrat Colomer.

Com tenim anunciat, lo número vinent será extraordinari; á més del periódich, anirán ¡16 planas de folletí! (mitxa comedia) y sols valdrá 15 céntims.

—La funció que diumenge passat se doná en lo centre Ausias March, á benefici del jove Mtre. Salvador Rau-rich, se vegé extrordiariament concorreguda.

Los variats números del programa, obtingueren tots bona execució valent grans aplausos al beneficiat que sigué obsequiat ab valiosos regalos.

—Dimecres vinent se publicarà la nova obreta del conegut escriptor M. Figuerola Aldrofeu, *REVELACIONES, Clau maravellosa pera descubrir secrets*. Se vendrá al preu de dos rals.

—Dilluns passat en lo teatro Romea y ab motiu de sor. benefici, donya Carme Parreño estrená lo monòlech original del Sr. Amat, *Fantaseando*. Sigué rebut ab aplauso, ja que si b. adoleix de mohiment escènic, té en son favor recomenab. versificació, abundanthi en atinats pensaments.

—Segóns noticias, los aplaudits autor Srs. F. Dal-mases Gil y A. Guasch Tombas, estant acabant una parodia catalana de *La de San Quintín*.

—A Cassá de la Selva se construirá próximament un edifici propi pera teatro.

—S' ha posat á la venda la comedia en un acte, en

LO NOY ENTREMALIAT

vers, *La lley del embut*, original del aplaudit autor dramátich D. Ramon Bordas.

Poden fersen demandas á nostra Administració. Lo preu es á 2 rals.

—Ha surtit de aquesta ciutat en direcció per América, lo popular actor D. Juliá Romea.

—Durant l' any 1893 visitaren l' artístich monastir de Poblet 2.961 visitants de ells 70 estranjers y lo de Santas Creus 1.576 de aquets 18 estrangers.

—Item rebut l' exemplar de la comedia en un acte *Un bon debut* estrenada ab éxit fá pochs dias en lo teatro Romea.

Com també igualment la que porta 'l títol de *Carlos I*.

—Dilluns vinent en l' Academia de Dret, lo senyor Gonzalez Vilart. donará una conferencia sobre 'l tema «Lo dret de propietat literaria y artística.»

—Confirmant nostra apreciació, referent á la originalitat francesa que al dar compte del estreno diguerem notar en la comedia *Tenorios!*, nostre apreciable colega *La esquella de la torratxa* en lo número de la setmana passada, publica datos concisos que aixis ho demostren.

Fem constarho perque 's vegi que nostra apreciació sigué fundada.

CUL DE SACH

Se verifica l' estreno de una pessa bastant dolenta. La decoració, que representa una sala, no té cap importancia.

Cau lo teló, entre un silenci desconsolador, y un individu del publich, diu cridant:

—Vaja alanta, ja podeu despenjá 'l decorat.

ENIGMAS

ENDEVINALLA

Sempre que 't toco no 'm veus,
 volo sense tenir alas,
 xiulo sense tenir boca
 y faig mal a moltes vegada

LLUIS VIOLA.

Las solucions en lo número próxim.

Solucions als enigmas insertats en lo número 106

XARADA.—Má—qui—na.

Correspondencia

Joaquím de la Y, veurém en altre trevall.—Martí Torrembó, no es nou.—Ramón Parramón, anirá retocat.—Antón Mestre, es fora de temps.—Guillém Torres, veurém de darli sortida.—Manuel Espunya, massa íntim.—J. Bep Martí, igualment.—Emili Revoltós, un enigma.—Aruti, lo dibuix no vá.—Joaquím M. Mont, anirá «Conservemla».—Roseta Martí, anirá.—Francesch Comas, refugim del que sembli propaganda indirecta.—X. X. X., l' assumpto es elevat, pero decáu en alguns conceptes.—Antonet, «crasgos,» no van; del demés ara no pot precisarse.—Albert Santaló, está escrit sens ortografia.—J. C. T., lo que demaná no es possible.—Bernardino Bonet, reduhit á la meitat aniria.

Los demés trevalls que s' han rebut, no s' admeten per diferents motius.

Imp. Alsina y Clós, Muntaner, 10.